

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 40 kr. za pol leta 1 gld. 70 kr. za četrt leta 90 kr pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. 10 kr., za četrt leta 1 gld. 10 kr.

V Ljubljani 10. junija 1891.

O b s e g : Strupena rosa na trtah. — Opravila pri čebelnjaku meseca junija. — Krompirjevo škropljenje. — Zemljepisni in narodopisni obrazi. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Strupena rosa na trtah.

Strupena rosa (peronospora) je sedaj do malega vsakemu vinščaku znana, kajti škodo, ki jo dela, je tako silna, da ob letih, kadar nastopi, o pridelku vinskem niti ni govoriti, če se o pravem času kaj ne ukrene proti njej. Hvala Bogu, sredstev zoper strupeno roso imamo, a žal, da se jih še premalo poslužijo. Zlasti lansko suho leto, ki je naredilo, da je bilo malo strupene rose, bode marsikoga zapeljalo, da bode nehal zatirati to škodljivko. Upajmo, da jo tudi letos ne bode veliko, a pripraviti se vendar moramo na boj proti njej, ker to upanje, kakor kaže, se ne bode uresničilo. Vše sedaj nam prihajajo poročila, da se strupena rosa prikazuje po Dolenjskem, česar pa ne moremo verjeti, ker je še malo zgodaj in se pri nas peronospora ne pokaže pred koncem junija. Nekaj pa je, kar nas traši, da bomo imeli letos mnogo strupene rose, in to je vlažna pomlad in skoraj gotovo tudi vlažno poletje, ker izkušnja uči, da sledi za dolgo in budo zimo vedno mokro poletje. Vlažno in gorko vreme pa strupeno roso najbolj širi. Prav toplo pozivljemo naše vinščake, naj ne drše rok križem, ampak precej prično škropiti. Izkušnje so pokazale, da zadostuje škropljenje z vodo, v kateri je bilo raztopljenega na 100 litrov vode 1 $\frac{1}{2}$ modre galice in ravno toliko apna. 1 $\frac{1}{2}$ galice stoji pri družbi 26 kr., vsota, ki je popolnoma majhna proti koristi, ki se doseže s škropljenjem. Podružnice imajo pa škropilnice, katere so brezplačno na razpolaganje kmetovalcem. Prvo škropljenje naj se zvrši precej, najboljšje je pred cvetjem, drugo čez kakih 4 do 6 tednov in tretje, če potrebno, meseca avgusta. V zgled stavimo našim vinščakom vrlo Novomeško podružnico, ki je priskrbela svojim udom 5000 $\frac{1}{2}$ galice, ter bodo vsi škropili svoje

trte, kajti lansko leto jim je pokazalo veliko korist škropljenja. Vemo, da je še veliko nevernih Tomažev, ki se smejejo škropljenju. Bog daj, da bi se jim jeseni ne smijali oni, kateri bodo škropili.

Opravila pri čebelnjaku meseca junija.

Letos je vetrovno in deževno vreme vse obilne nade, katere smo imeli zaradi mile spomladi, skoraj da čisto uničilo. Ob takih letih se kaže posebno in očitno velik dobiček s premiĉnimi satovji. Pač se tudi naredi roj iz našega dozday navadnega panja, ali s kako težavo! Ne drugače, kakor da mora čebelar le z veliko silo in bobnanjem čebele v nov panj pregnati. Če se pa ne posreči ter matica ostane v starem panji, je vse težavno delo zastoj; narejeni roj gre drugi dan spet v materni panj nazaj. Nasproti pa kako lahko in prijetno je delo s premiĉnim satovjem! Drugega ni treba, kakor sat za satom ven vzeti, dokler se matica najde. Navadno kraljuje bolj pri sredi panja. Tisti sat se dene v panj za umetni roj namenjen, dodane se po potrebi in številu nekaj čebel, in — roj je gotov. Delo se mu polajša, če se mu da nekaj praznega satovja. Še bolj se roj podpira, če se mu da kak sat z zalego. S potrebno previdnostjo je lahko sat vzeti iz vsakešnega čebelnega panja. Torej mislimo, da vsak umen čebelar lahko spozna veliko prednost in korist Dzierzonovega panja s premiĉnim satovjem.

Kakor pri umetno narejenih rojih, tako lahko delo je tudi pri drugih potrebah; na pr. kdor hoče slabe panje s čebelami iz moĉnih podpirati, ali kadar panj matico izgubi, kar se tolikokrat primeri, ali kadar hoče čebelar nepotrebne roje zabraniti, ker drugega ni treba, kakor nepotrebne matiĉne celice izrezati itd. Tu moramo opomniti, da tu in tam zelo razširjena misel, kakor da

bi panj, kateremu se je prva matična celica pokončala, tisto leto več nove matice ne zalegel in ne rojil, je napačna; pač pa je očitno, da se s tem roj vsaj za deset in tudi več dni zadržuje in večkrat popolno zabrani, ker dobra paša dostikrat jenuje, torej tudi čebelam ugon do zaploda preide. Naj še tu opomnimo, da je, kadar slabemu panju čebele dodajemo, najboljša, da jih ne vzamemo iz istega, ampak kakega sosednega čebelnjaka. Denejo se z malo medom v kak hladni kraj, na pr. v klet nekaj dni, potem se pa k slabemu panju kar stresejo. Da se bolj prijazno sprejmejo, dobro je oboje čebele poškopiti z otisnim melisnim sokom, kateremu se prilije malo vode. Ni reči, katera čebele bolj utolaži, kakor melisa, katera skoraj povsod raste. Tudi je dobro panj za roje s tem zeliščem lahko namazati. Še enkrat pa vsem čebelarjem živo priporočamo, naj staro navado popuste ter se umne čebeloreje s premičnimi satniki poprimejo, ker le takó koristno živalco prisilimo, da nam služi z večim pridom in v večje veselje.

Krompirjevo škropljenje.

Lansko leto so opozarjale „Novice“ v št. 29., 30. in 32. tudi na neko krompirjevo bolezen (plesen) ter navele pripomoček zoper njo. Priporočale so škropiti krompir na njivi z raztopino modre galice, kateri je pridejanega tudi nekaj apna. Ker bo treba vsak čas pričeti škropiti, prečitajo naj kmetovalci še enkrat omenjeno razpravo ter naj se izkušajo obvarovati škode. Kadar se pokaže krompirjeva peronospora, širi se ob suhem vremenu počasi, če pa je bolj vlažno, napreduje čudovito hitro.

Poskušnje s škropljenjem z apneno raztopino modre galice, katerih so tudi „Novice“ nekaj omenile, obnesle

so se zelo povoljno. Da bodo kmetovalci uspehe lažje primerjali, navedem naj jih nekaj še enkrat, razvrščene pregledno v nastopni razpredelnici: *)

Iz navedenih poskusov posnamemo tale pravila:

1.) Vsled škropljenja ni se mogel krepko razvijati krompirjev plesen (glivica — peronospora ali phytophthora infestans), krompirjevec je ostal dalj časa zelen in delaven ter je napravil več snovi. Zaradi tega je bil skupen pridelek od škropljenega krompirja mnogo večji, nego od neškropljenega.

2.) Ker je škropljenje oviralo glivico, ni mogla napraviti mnogo trosi (semena), in zaradi tega tu i gomolji niso bili toliko okuženi. Povsod pri poskusih vidimo na škropljenem delu manj odstotkov črnega (bolnega) krompirja, nego na neškropljenem.

3.) Iz teh dveh pravil izhaja tretje, ki nam kaže pravi uspeh škropljenja. Če se ne oziramo na bolni krompir, videti je uspeh toliko lepši. Razmerje med zdravim krompirjem na neškropljenem in na škropljenem delu je zelo povoljno, kakor nam kažejo številke v zadnjem pokončnem predelu v razpredelnici. F. Š.

Dostavek uredništva: Vnovič pozivljemo naše kmetovalce, naj naredo poskušnje s škropljenjem krompirja. Za poskušnje ni treba posebne škropilnice, v to zadostuje navadna vrtnarska. Za take poskušnje zadostuje, če se poškopiti le nekaj kvadratnih metrov, in to dvakrat do trikrat. Sicer nam pa sme vsak verjeti, da škropljenje z modro galico zanesljivo pomaga proti peronospori na krompirji, t. j. proti prezgodnjemu sušenju listja in gnilobi gomolj, in kadar bode letos svoj krompir tako škropil, gotovo se ne bode kesal, kajti vse kaže, da bode letos vlažno leto in zato ugodno peronospori. To škropljenje seveda pa priporočamo le tam,

Štev.	Poskuševalci	Pridelek na										Razmerje med pridelkom zdravega krompirja na neškropljenem in na škropljenem delu.
		neškropljenem					škropljenem					
		delu										
		skupaj	zdravega	bolnega (črnega)		skupaj	zdravega	bolnega				
krompirja					krompirja							
q	q	%	q	%	q	q	%	q	%			
1	Kmetijska šola Šmihel .	106 _s	43 ₃	40 ₅	63 ₅	59 ₅	212 ₅	204 _s	96 ₄	7 ₇	3 ₆	100 : 473
							233 ₆	224	95 ₉	9 ₆	4 ₁	100 : 517
2	Kmetijska šola v Rütli .	166	134	80 ₇	32	19 ₃	250	220	88	30	12	100 : 164
3	A. Baumgartner . . .	53	49 ₅	93 ₄	3 ₅	6 ₆	144 ₅	137	94 _s	7 ₅	5 ₂	100 : 277
4	Posk. Champ. de l' Air .	—	144	—	—	—	—	240	—	—	—	100 : 167

*) Pridelek je preračunjen za 1 ha. — samo pri poskusu št. 4 ne.